

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)
1 päivänä joulukuuta 1998 *

Asiassa C-200/97,

jonka Corte suprema di cassazione (Italia) on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Ecotrade Srl

vastaan

Altiforni e Ferriere di Servola SpA (AFS)

ennakkoratkaisun EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-P. Puissechet sekä tuomarit J. C. Moitinho de Almeida, C. Gulmann, D. A. O. Edward ja M. Wathelet (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: N. Fennelly,
kirjaaja: hallintovirkamies L. Hewlett,

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Ecotrade Srl, edustajinaan asianajajat G. Conte ja A. M. Rossi, Genova, ja asianajaja A. Picone, Rooma,

- Altiforni e Ferriere di Servola SpA (AFS), edustajinaan asianajajat P. Vitucci ja A. Guarino, Rooma,

- Italian hallitus, asiamiehenään ulkoasiainministeriön diplomaattisten riita-asioiden osaston osastopäällikkö professori U. Leanza, avustajanaan valtioneuvoston asiamies O. Fiumara,

- Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinnään oikeudellisen yksikön virkamiehet P. F. Nemitz ja P. Stancanelli,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Ecotrade Srl:n, Altiforni e Ferriere di Servola SpA:n (AFS), Italian hallituksen ja komission 28.5.1998 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 16.7.1998 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Corte suprema di cassazione on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 10.2.1997 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 26.5.1997, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla ennakkoratkaisukysymyksen perustamissopimuksen 92 artiklan tulkinnasta.
- 2 Tämä kysymys on esitetty asiassa, jossa vastapuolina ovat terästeollisuuden tuotteita myyvä pääomayhtiö Ecotrade Srl (jäljempänä Ecotrade) ja terästeollisuuden tuotteita valmistava yhtiö Altiforni e Ferriere di Servola SpA (jäljempänä AFS) ja joka koskee AFS:lle kuonatoimituksen johdosta syntynyttä 149 108 190 Italian liiran (ITL) suuruista velkaa Ecotradelle.
- 3 Koska tätä velkaa ei maksettu, Pretore di Trieste määräsi 30.7.1992, että Ecotradelle oli täytäntöönpanotoimenpiteenä siirrettävä AFS:llä oleva pankkisaatava kyseiseen määrään asti.
- 4 AFS ilmoitti 28.8.1992 Ecotradelle, että se oli asetettu 23.7.1992 tehdyllä ministerin päätöksellä (jäljempänä ministerin päätös) 3.4.1979 annetun lain nro 95/79 mukaisesti (Gazzetta Ufficiale di Repubblica Italiana, jäljempänä GURI, nro 94, 4.4.1979; jäljempänä laki nro 95/79) erityishallintoon niin, että se sai päätöksen mukaan edelleen jatkaa toimintaansa; AFS vaati kyseisen rahamäärän palauttamista sillä perusteella, että saatavan täytäntöönpano oli ristiriidassa 2.10.1981 annetun lain nro 544/81 (GURI nro 272, 3.10.1981; jäljempänä laki nro 544/1981) 4 §:n kanssa, jossa kielletään erilliset saatavien täytäntöönpanotoimenpiteet sen jälkeen, kun erityishallintoa koskeva menettely on aloitettu.

- 5 Ecotrade nosti 4.10.1992 Tribunale di Triestessä kanteen, jossa se vaati sen vahvistamista, että AFS:n takaisinsaantivaatimus oli perusteeton, koska se perustui Euroopan yhteisön valtioneuvoston kanssa ristiriidassa olevaan ministerin päätökseen.
- 6 Tribunale di Trieste hylkäsi 23.10.1993 antamassaan tuomiossa Ecotraden vaatimuksen ja hyväksyi AFS:n takaisinsaantivaatimuksen.
- 7 Corte d'appello di Trieste pysytti tämän tuomion 27.1.1996 antamallaan tuomiolla. Ecotrade valitti tästä päätöksestä Corte suprema di cassazioneen.
- 8 Laissa nro 95/79 säädetään taloudellisissa vaikeuksissa olevien suuryritysten erityishallintoa koskevasta menettelystä.
- 9 Kyseisen lain 1 §:n 1 momentin mukaan tätä menettelyä voidaan soveltaa yrityksiin, joiden palveluksessa on vähintään vuoden ajan ollut vähintään 300 työntekijää ja jotka ovat luottolaitoksille, sosiaali- ja eläkevakuutuslaitoksille tai valtioenemmistöisille yhtiöille velkaa vähintään 80,444 miljardia ITL ja enemmän kuin viisi kertaa yhtiön maksettu pääoma.
- 10 Lain 1 bis §:n mukaan menettelyä sovelletaan myös silloin, kun maksukyvyttömyys johtuu velvollisuudesta maksaa takaisin valtiolle, julkisille elimille tai valtioenemmistöisille yhtiöille vähintään 50 miljardin ITL:n suuruisen määrän, joka vastaa vähintään 51:tä prosenttia yrityksen maksetusta pääomasta, sen vuoksi, että kyseinen määrä on laitonta tai yhteismarkkinoille soveltumatonta tukea taikka on annettu tekniikan kehittämisen tai tutkimustoiminnan rahoittamiseksi.

- 11 Lain nro 95/79 2 §:n 1 momentin mukaan erityishallintoa koskevan menettelyn soveltamisedellytyksenä on se, että tuomioistuin on todennut yrityksen maksukyvyttömäksi joko konkurssilain perusteella tai sen vuoksi, että se on jättänyt maksamatta työntekijöiden palkat vähintään kolmelta kuukaudelta. Teollisuusministeri voi valtionvarainministeriä kuultuaan tehdä tällaisessa tilanteessa päätöksen siitä, että yritys asetetaan erityishallintoon, ja velkojien etu huomioon ottaen antaa yritykselle luvan jatkaa toimintaansa enintään kahden vuoden ajanjakson ajan, jota voidaan jatkaa edelleen enintään kahdella vuodella, jos Comitato interministeriale per la programmazione industriale (teollisuuspolitiikan suunnittelusta vastaava komitea; jäljempänä CIPI) antaa tähän suostumuksensa.
- 12 Erityishallinnossa oleviin yrityksiin sovelletaan konkurssilain yleisiä säännöksiä, jos laissa nro 95/79 tai sen jälkeisissä laeissa ei ole nimenomaisesti toisin säädetty. Kuten tavallisessa konkurssimenettelyssä, myöskään erityishallintoa koskevassa menettelyssä maksukyvyttömän yrityksen omistaja ei voi päättää yrityksen varallisuuden käytöstä, ja tätä varallisuutta on pääsääntöisesti käytettävä velkojien tyydyttämiseen; olemassa oleville veloille ei myöskään lasketa tältä ajalta korkoa, eivätkä erilliset, kyseisen yrityksen omaisuuteen kohdistuvat täytäntöönpanotoimenpiteet ole mahdollisia. Erityishallinto poikkeaa kuitenkin tavallisesta konkurssimenettelystä siltä osin, että täytäntöönpanokielto ulottuu lain nro 544/81 4 §:n mukaan myös verovelkaan sekä niihin rangaistuksenluonteisiin maksuihin, korkoihin ja korotuksiin, joita on maksettava yhteisöveron maksamisen myöhästymisen vuoksi.
- 13 Lisäksi lain nro 95/79 2 bis §:n mukaan valtio voi taata osittain tai kokonaisuudessaan ne lainat, joita erityishallinnossa olevat yritykset ottavat rahoittaakseen juoksevan hallintonsa ja kunnostaakseen tai saattaakseen valmiiksi teollisuuslaitoksensa, rakennuksensa tai laitteensa; takaukseen sovelletaan niitä edellytyksiä ja yksityiskohtaisia sääntöjä, joista valtionvarainministeri päättää CIPI:n suostumuksen mukaisesti.
- 14 Maksukyvyttömän yrityksen tervehdyttämisen menettelyssä saadaan myös myydä tämän maksukyvyttömän yrityksen kaikki liiketoiminnan osat laissa nro 95/79 ase-

tettujen edellytysten mukaisesti. Tämän lain 5 bis §:n mukaan yrityksen koko omaisuuden tai sen osan luovuttamisesta on maksettava kiinteämääräinen miljoonan ITL:n rekisteröintimaksu.

- 15 Lisäksi 6.2.1987 annetun lain nro 19/87 (GURI nro 32, 9.2.1987; jäljempänä laki nro 19/87) 3 §:n 2 momentin mukaan erityishallinnossa olevilla yrityksillä ei ole velvollisuutta maksaa niitä sakkoja ja seuraamusmaksuja, joita niille on langetettu pakollisten sosiaaliturvamaksujen maksamatta jättämisen vuoksi.
- 16 Lain nro 95/79 2 §:n 2 luetelmakohdan mukaan silloin, kun erityishallinnossa olevalle yritykselle annetaan lupa jatkaa toimintaansa, henkilön, joka on nimetty hoitamaan yrityksen hallintoa, on laadittava asianmukainen hallinnointisuunnitelma, ja ennen kuin teollisuusministeri hyväksyy tämän suunnitelman, CIPI tutkii, soveltuuko tämä suunnitelma yhteen Italian valtion teollisuuspolitiikan päälinjojen kanssa. Teollisuusministeri hyväksyy myös päätökset, jotka koskevat esimerkiksi yrityksen rakennemuutosta, varallisuuden myyntiä, purkamista tai erityishallinnon lopettamista.
- 17 Erityishallintoon asetetun yrityksen velkojat voidaan tyydyttää kokonaan tai osittain vasta erityishallinnon päätettyä realisoimalla yrityksen varallisuus tai jakamalla uudet yrityksen voitot. Lisäksi konkurssilain 111 ja 212 §:n mukaan erityishallinnosta ja yrityksen toiminnan jatkamisesta aiheutuneet kulut, velat mukaan lukien, maksetaan pesän realisoinnista saaduista varoista ennen niitä velkoja, jotka olivat olemassa silloin, kun erityishallintoa koskeva menettely aloitettiin.
- 18 Erityishallintoa koskeva menettely päättyy akordiin, varallisuuden jakamiseen, saamisen täydelliseen maksamiseen tai varallisuuden riittämättömyyteen taikka siihen, että yritys kykenee jälleen täyttämään velvoitteensa ja saavuttaa näin taloudellisen tasapainon.

- 19 On myös täsmennettävä, että komissio on tehnyt tiettyjä päätöksiä, jotka koskevat lakia nro 95/79.
- 20 Mitä tulee ensinnäkin lakiin nro 95/79 kokonaisuudessaan, komissio on lähettänyt Italian hallitukselle EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 1 kohdan nojalla kirjeen, jossa se totesi, että kyseinen sääntely oletettavasti kuuluu tietyiltä osin perustamissopimuksen 92 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen soveltamisalaan, ja pyysi, että sille ilmoitettaisiin etukäteen kaikista kyseisen lain soveltamistapauksista, jotta ne voitaisiin tutkia taloudellisissa vaikeuksissa oleviin yrityksiin sovellettavan sääntelyn yhteydessä (kirje E 13/92, 30.7.1992, EYVL 1994, C 395, s. 4).
- 21 Italian viranomaiset vastasivat komission pyyntöön todeten, että ne ilmoittaisivat etukäteen vain kyseisen lain 2 bis §:ssä tarkoitetut valtion takaukset. Tämän vuoksi komissio päätti aloittaa EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä.
- 22 Toiseksi komissio on tehnyt tietyistä yksittäisistä asiaryhmistä seuraavat päätökset:
- 20.3.1996 tehty päätös 96/434/EY (EYVL L 180, s. 31), jossa komissio luokitteli valtiontueksi ne lain nro 80/93 säännökset, joissa säädetään erityishallintoa koskevan menettelyn soveltamisesta yrityksiin, joiden maksukyvyttömyys johtuu niiden velvollisuudesta palauttaa valtiolle, julkisille elimille tai valtioenemmistöisille yhtiöille EY:n perustamissopimuksen 92 ja 93 artiklan nojalla tehtyjen EY:n toimielinten päätösten mukaisesti vähintään 51 prosenttia maksetusta pääomasta oleva summa, joka on vähintään 50 miljardia ITL. Komissio on todennut, että kyseinen tuki on yhteismarkkinoille ja Euroopan talousalueen toimintaan soveltumaton, ja määrännyt, että yhteisöjen oikeuden vastaiset toimet on kumottava.

- 27.3.1996 tehty päätös 96/515/EHTY (EYVL L 216, s. 11), jossa komissio luokitteli EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa tarkoitetuksi tueksi AFS:lle lain nro 95/79 2 bis §:n mukaisesti annetun vastikkeettoman valtion takauksen, jolla oli tarkoitus taata 26,5 miljardin ITL:n suuruinen määrä. Tällä päätöksellä komissio totesi kyseisen tuen laittomaksi sekä hiilen ja teräksen yhteismarkkinoille soveltumattomaksi ja velvoitti Italian valtion perimään tuen takaisin.
- 30.4.1997 tehty päätös 97/754/EHTY (EYVL L 306, s. 25), jossa komissio luokitteli EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa tarkoitetuksi tueksi tietyt toimenpiteet, jotka oli suoritettu lain nro 95/79 mukaisesti Ferdofin Siderurgica Srl -nimisen yhtiön hyväksi, eli muun muassa tiettyjä julkisille elimille olevia huomattavia velkoja koskevan maksulykkäyksen. Tällä päätöksellä komissio totesi kyseisen tuen hiilen ja teräksen yhteismarkkinoille soveltumattomaksi ja velvoitti Italian valtion perimään tuen takaisin ja lopettamaan lain nro 95/79 säännösten soveltamisen niiltä osin kuin kyse oli siitä, että Ferdofin Siderurgica ei ollut maksanut velkojaan julkisille yrityksille ja elimille.

23 Tässä tilanteessa Corte suprema di cassazione on lykännyt asian käsittelyä ja esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

- ”1. Perustamissopimuksen 92 artikla: koska tässä perustamissopimuksen määräyksessä käytetään vaihtoehtoisia ilmauksia ’jäsenvaltion myöntämä tuki’ ja ’valtion varoista myönnetty tuki’, voitaisiin ajatella, että tukena on pidettävä myös sellaisia valtion toimia, joiden nimenomaisena sisältönä ei tosin ole se, että valtio maksaisi tiettyjä rahamääriä, mutta joilla tehdään mahdolliseksi tähän samaan lopputulokseen päätyminen ottamalla käyttöön erityisiä menetelyjä.
2. Kyseinen päätös [E 13/92]: päätöksessä tehdyn [— —] päätelmän taustaoletuksena on se, että laki nro 95/79 ’oletettavasti kuuluu tiettyiltä osin perustamissopimuksen 92 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen soveltamisalaan’.

Näin ollen on epäselvää, voidaanko perustamissopimuksessa ja komission päätöksessä tarkoitettuna tukena pitää sellaista edellä mainitun lain nro 95/79 perusteella tehdyn kaltaista toimenpidettä, jonka mukaan

a) suuryrityksiin ei sovelleta tavallista konkurssimenettelyä

b) tämän soveltamatta jättämisen lisäksi nämä yritykset saavat jatkaa toimintaansa.

Tältä osin on otettava huomioon, että (laiksi nro 544/81 myöhemmin muutettuna) 31.7.1981 annetussa asetuksessa (decreto legge) nro 414 säädetään, että '— — erillisiä täytäntöönpanotoimenpiteitä ei voida aloittaa tai suorittaa sen jälkeen, kun päätös erityishallintoa koskevan menettelyn aloittamisesta on tehty'."

Ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottaminen

24 AFS on esittänyt suullisessa käsittelyssä epäilyksensä siitä, onko ennakkoratkaisukysymys tarpeen asian ratkaisemiseksi, koska jos AFS:ään olisi heti päätetty soveltaa tavallista konkurssimenettelyä, Ecotrade ei olisi myöskään silloin voinut menestyä saatavansa täytäntöönpanossa.

25 Tämän osalta on muistutettava, että yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on kunkin asian erityspiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen yhteisöjen tuomioistuimelle esittämillä kysymyksillä merkitystä asian kannalta (ks. erityisesti asia C-415/93, Bosman, tuomio 15.12.1995, Kok. 1995, s. I-4921, 59 kohta).

- 26 Ennakkoratkaisupyyntöstä ei ilmene, että jos kyseisiä kansallisia toimenpiteitä ei olisi sovellettu sen vuoksi, että niitä on pidettävä kiellettynä valtion tukena, Eco-tradeen ei olisi sovellettu erillisten täytäntöönpanotoimenpiteiden kieltoa, ja näin on siksi, että tätä kieltoa sovelletaan myös tavallisessa konkurssimenettelyssä.
- 27 Ei kuitenkaan voida suoralta kädeltä katsoa, että jos AFS:ään olisi sovellettu taval-lista konkurssimenettelyä, Ecotraden asema olisi ollut täysin samanlainen erityisesti niiltä osin kuin kyse on sen mahdollisuuksista periä saatavansa ainakin osittain, ja tämän kysymyksen tutkiminen kuuluu kansalliselle tuomioistuimelle.
- 28 Näin ollen ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava.

Ennakkoratkaisukysymys

- 29 Aluksi on todettava, että AFS on teräksen tuottaja, minkä vuoksi sitä on pidettävä EHTY:n perustamissopimuksen 80 artiklassa tarkoitettuna yrityksenä. Kansallisen tuomioistuimen esittämää kysymystä on näin ollen tulkittava niin, että siinä tar-koitetaan EY:n perustamissopimuksen sijasta EHTY:n perustamissopimusta.
- 30 Kansallinen tuomioistuin haluaa tietää kysymyksellään, onko sitä, että EHTY:n perustamissopimuksen 80 artiklassa tarkoitettuun yritykseen sovelletaan sellaista sääntelyä, josta on säädetty laissa nro 95/79 ja jolla poiketaan yleisestä konkurs-sisääntelystä, pidettävä EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa kielletyn valtiontuen antamisena.

- 31 Komission kirjettä E 13/92, johon kansallinen tuomioistuin on viitannut, on pidettävä, kuten tämän tuomion 20 kohdasta ilmenee, pelkkänä Italian hallitukselle osoitettuna EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 1 kohtaan perustavana pyyntönä, jolla Italian hallitusta pyydetään antamaan komissiolle tiedot kaikista lain nro 95/79 soveltamistapauksista ja jonka lähettämisen jälkeen komissio on aloittanut EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun menettelyn. Komissio ei ollut vielä ennakkoratkaisupyynnön esittämiseen mennessä tehnyt lopullista päätöstään tässä menettelyssä.
- 32 EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdan mukaan valtioiden muodossa tai toisessa myöntämiä tukia ja avustuksia pidetään hiilen ja teräksen yhteismarkkinoille soveltumattomina, minkä vuoksi ne poistetaan ja kielletään yhteisössä.
- 33 Terästeollisuudelle myönnettävää tukea koskevista yhteisön säännöistä 27 marraskuuta 1991 tehdyssä komission päätöksessä N:o 3855/91/EHTY (EYVL L 362, s. 57), joka tuli voimaan 1.1.1992 ja jota sovellettiin 31.12.1996 asti, sallittiin kuitenkin tukien myöntäminen terästeollisuudelle tässä päätöksessä tyhjentävästi luetelluissa tapauksissa, joista yksi oli ”sulkemiseen myönnettävä tuki”, sillä edellytyksellä, että nämä tuet oli etukäteen ilmoitettu komissiolle tämän päätöksen 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti.
- 34 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut, tuen käsite on yleisluonteisempi kuin avustuksen käsite sen vuoksi, että tuella ei tarkoiteta ainoastaan konkreettisia suorituksia, kuten avustuksia, vaan myös toimenpiteitä, jotka eivät ole avustuksia sanan suppeassa merkityksessä, mutta jotka eri tavoin alentavat yritysten vastattavaksi tavallisesti kuuluvia kustannuksia ja ovat siten sekä luonteeltaan että vaikutuksiltaan avustusten kaltaisia (ks. asia 30/59, De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg v. korkea viranomainen, tuomio 23.2.1961, Kok. 1961, s. 1, 39, ja asia C-387/92, Banco Exterior de España, tuomio 15.3.1994, Kok. 1994, s. I-877, 13 kohta).
- 35 Lisäksi — vastaavasti kuin yhteisöjen tuomioistuin on todennut EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan osalta — EHTY:n perustamissopimuksen 4 artik-

lan c alakohdassa tarkoitetun tuen käsitteen alaan kuuluvat välttämättä sellaiset edut, jotka on myönnetty suoraan tai välillisesti valtion varoista tai joista aiheutuu lisäkustannuksia valtiolle tai valtion tätä tarkoitusta varten osoittamille tai perustamille elimille (ks. asia 82/77, Van Tiggele, tuomio 24.1.1978, Kok. 1978, s. 25, 23—25 kohta; yhdistetyt asiat 213/81—215/81, Norddeutsches Vieh- und Fleischkontor Will ym., tuomio 13.10.1982, Kok. 1982, s. 3583, 22 kohta; yhdistetyt asiat C-72/91 ja C-73/91, Sloman Neptun, tuomio 17.3.1993, Kok. 1993, s. I-887, 19 ja 21 kohta; asia C-189/91, Kirsammer-Hack, tuomio 30.11.1993, Kok. 1993, s. I-6185, 16 kohta ja yhdistetyt asiat C-52/97—C-54/97, Viscido ym., tuomio 7.5.1998, Kok. 1998, s. I-2629, 13 kohta).

36 Toisin kuin komissio on väittänyt, perusteeksi sille, että kyseistä sääntelyä on pidettävä tukena, ei riitä se, että valtio mahdollisesti menettää verotuloja erityishallintoa koskevan menettelyn soveltamisen johdosta sen vuoksi, että erilliset täytäntöönpanotoimenpiteet ovat ehdottoman kiellettyjä ja että kyseisellä yrityksellä ei ole velvollisuutta maksaa menettelyn ajalta velkojensa korkoja, mistä seuraa velkojille tulojen menetyksiä. Tällainen seuraus aiheutuu nimittäin välttämättä kaikista sellaisista sääntelyistä, joissa vahvistetaan puitteet maksukyvyttömän yrityksen ja sen velkojien välisten suhteiden järjestämiselle, eikä tästä voida automaattisesti päätellä, että kyseisestä sääntelystä aiheutuu lisäkustannuksia, joista julkinen valta vastaa suoraan tai välillisesti niin, että tällä annetaan kyseisille yrityksille tietty etu (ks. vastaavasti em. asia Sloman Neptun, tuomion 21 kohta).

37 Laissa nro 95/79 säädetyn järjestelmän useat piirteet ovat — erityisesti kun otetaan huomioon kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevan asian olosuhteet — sitä vastoin sellaisia, että — jos kansallinen tuomioistuin yhtyy tässä tuomiossa omaksuttuun tulkintaan siitä, millaisia nämä piirteet ovat — niiden perusteella on mahdollista katsoa kyseessä olevan EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa kielletty tuki.

38 Ensinnäkin asiakirja-aineistosta ilmenee, että lakia nro 95/79 on tarkoitus soveltaa valikoivasti vain sellaisiin taloudellisissa vaikeuksissa oleviin suuriin teollisuusyrityksiin, jotka ovat erityisen paljon velkaa tietyn tyyppisille eli lähinnä julkiseen sektoriin kuuluville velkojille. Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa

26 kohdassa, on hyvin todennäköistä, että valtio tai julkiset elimet ovat tärkeimpiä kyseisten yritysten velkojia.

39 On myös korostettava, että vaikka teollisuusministerin päätökset taloudellisissa vaikeuksissa olevan yrityksen asettamisesta erityishallintoon ja sen sallimisesta, että tällainen yritys jatkaa toimintaansa, tehdään niin, että velkojien edut ja erityisesti mahdollisuudet kasvattaa yrityksen varallisuutta otetaan mahdollisimman pitkälle huomioon, näihin päätöksiin vaikuttaa myös — kuten Italian hallitus on itse myöntänyt kirjelmässään ja suullisessa käsittelyssä — tavoite turvata kansalliseen teollisuuspolitiikkaan liittyvistä syistä yrityksen taloudellinen toiminta.

40 Kun otetaan huomioon se, millaiseen yritysten ryhmään riidanalaista sääntelyä sovelletaan ja kuinka laaja harkintavalta ministerillä on, kun hän päättää erityisesti siitä, saako erityishallinnossa oleva maksukyvytön yritys jatkaa toimintaansa, kyseinen sääntely täyttää edellytyksen tuen erityisyydestä, joka on yksi valtiontuen käsitteen tunnusomaisista piirteistä (ks. vastaavasti asia C-241/94, Ranska v. komissio, tuomio 26.9.1996, Kok. 1996, s. I-4551, 23 ja 24 kohta).

41 Lisäksi on huomattava, että olipa se tavoite, johon jäsenvaltion lainsäätäjä on pyrkinyt, mikä hyvänsä, ne yritykset, joihin kyseistä sääntelyä sovelletaan, voivat päästä tämän sääntelyn vuoksi parempaan asemaan kuin muut yritykset, koska tämä sääntely mahdollistaa niiden taloudellisen toiminnan jatkamisen tilanteessa, jossa tätä mahdollisuutta ei ole yleisiä konkurssisäännöksiä sovellettaessa, koska näissä säännöksissä otetaan ensisijaisesti huomioon velkojien edut. Kun otetaan huomioon yrityksen toiminnan jatkamiseen liittyville saataville annettu etusija, luvasta jatkaa näissä olosuhteissa taloudellista toimintaa saattaa seurata lisäkustannuksia julkiselle

vallalle, jos on todellakin niin, että valtio tai julkiset elimet ovat taloudellisissa vaikeuksissa olevan yrityksen tärkeimpiä velkojia, varsinkin kun näissä tapauksissa velan määrä on aina huomattava.

- 42 Sen lisäksi, että valtio antaa lain nro 95/79 2 bis §:n nojalla takauksia, jotka Italian viranomaiset ovat suostuneet ilmoittamaan etukäteen komissiolle, erityishallintoon asettamisesta seuraa tavallista laajempi kieltö käyttää erillisiä täytäntöönpanokeinoja verovelan sekä niiden rangaistustenluonteisten maksujen, korkojen ja korotusten osalta, joita on maksettava yhteisöveron maksamisen myöhästymisen vuoksi; lisäksi erityishallintoon asettamisesta seuraa se, että kyseisellä yrityksellä ei ole velvollisuutta maksaa sosiaaliturvamaksujen laiminlyönnin vuoksi langetettuja sakkoja ja rahallisia seuraamuksia ja että yrityksen tai sen osan luovutukseen sovelletaan tavanomaista pienempää verokantaa niin, että tällaisista luovutuksista on maksettava miljoonan ITL:n kiinteämääräinen rekisteröintimaksu, kun tavallinen rekisteröintimaksu on kolme prosenttia luovutetun omaisuuden arvosta.
- 43 Tällaisista jäsenvaltion lainsäätäjän antamista eduista voi myös seurata lisäkustannuksia julkiselle vallalle sitä kautta, että yritykselle annetaan valtion takaus, julkisen tahon saatavista luovutaan, yritys vapautetaan velvollisuudesta maksaa sakot tai muut rahalliset seuraamukset tai siihen sovelletaan tavanomaista pienempää verokantaa. Päinvastainen päätelmä on tehtävä vain, jos osoitetaan, ettei erityishallintoon asettamisesta ja yrityksen taloudellisen toiminnan jatkamisesta ole aiheutunut valtiolle lisäkustannuksia siihen verrattuna, mitä kustannuksia valtiolle olisi aiheutunut yleisen konkurssisääntelyn noudattamisesta.
- 44 Italian hallitus väittää tältä osin, ettei erityishallinnosta aiheudu valtiolle verosaatavien haltijana suurempia menetyksiä kuin yleisestä konkurssisääntelystä, jonka perusteella valtiolla on tiettyjä menettelyllisiä etuoikeuksia, ja että niitä säännöksiä,

joiden mukaan kyseiset yritykset on vapautettu velvollisuudesta maksaa sosiaaliturvamaksujen laiminlyönnin vuoksi langetettuja sakkoja ja rahallisia seuraamuksia, ei enää sovelleta. Näiden väitteiden tutkiminen kuuluu ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle.

45 Edellä esitetyn perusteella ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava, että sitä, että EHTY:n perustamissopimuksen 80 artiklassa tarkoitettuun yritykseen sovelletaan lailla nro 95/79 käyttöön otetun kaltaista järjestelmää, jolla poiketaan yleisistä konkurssisäännöksistä, on pidettävä EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa tarkoitettua valtiontuen antamisena, jos on osoitettu, että

— tälle yritykselle on annettu lupa jatkaa taloudellista toimintaansa tilanteessa, jossa tätä mahdollisuutta ei olisi voitu antaa sovellettaessa yleisiä konkurssisäännöksiä, tai

— tälle yritykselle on annettu yksi tai useampi etu esimerkiksi niin, että sille on annettu valtion takaus, siihen sovelletaan alennettua verokantaa, se on vapautettu velvollisuudesta maksaa sakkoja tai muita rahallisia seuraamuksia tai sen osalta on kokonaan tai osittain luovuttu julkisen tahon saatavista, eikä muu maksukyvytön yritys olisi voinut saada tällaisia etuja sovellettaessa yleisiä konkurssisäännöksiä.

Oikeudenkäyntikulut

46 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneelle Italian hallitukselle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on ratkaissut Corte suprema di cassazione 10.2.1997 tekemällään päätöksellä esittämän kysymyksen seuraavasti:

Sitä, että EHTY:n perustamissopimuksen 80 artiklassa tarkoitettuun yritykseen sovelletaan 3.4.1979 annetulla Italian lailla nro 95/79 käyttöön otetun kaltaista järjestelmää, jolla poiketaan yleisistä konkurssisäännöksistä, on pidettävä EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa tarkoitetun valtiontuen antamisena, jos on osoitettu, että

- tälle yritykselle on annettu lupa jatkaa taloudellista toimintaansa tilanteessa, jossa tätä mahdollisuutta ei olisi voitu antaa sovellettaessa yleisiä konkurssisääntöjä, tai
- tälle yritykselle on annettu yksi tai useampi etu esimerkiksi niin, että sille on annettu valtion takaus, siihen sovelletaan alennettua verokantaa, se on vapautettu velvollisuudesta maksaa sakkoja tai muita rahallisia seuraamuksia tai sen osalta on kokonaan tai osittain luovuttu julkisen tahon saatavista, eikä muu maksukyvytön yritys olisi voinut saada tällaisia etuja sovellettaessa yleisiä konkurssisääntöksiä.

Puissochet

Moitinho de Almeida

Gulmann

Edward

Wathelet

Julistettiin Luxemburgissa 1 päivänä joulukuuta 1998.

R. Grass

kirjaaja

J.-P. Puissochet

viidennen jaoston puheenjohtaja